

ÅRSBERETNING 2020

NOAH FRIENDS OF THE EARTH DENMARK

 NOAH

THINK GLOBAL
BLOCK LOCAL

CLIMATE
EMERGENCY

FRIDAY FOR FUTURE
DENMARK

Årsberetning 2020 - NOAH

Redaktør: Mads Kjærgaard Lange

Fotos og tekst: NOAHs aktivister, med mindre andet er angivet

Layout: Mads Kjærgaard Lange.

ISBN 978-87-93536-82-1 (digital udgave, pdf)

Udgivet af NOAHs forlag, april 2021 som internetpublikation

Publikationen må gerne citeres – med kildeangivelse. Publikationen bør citeres på følgende måde: NOAH 2020. Årsberetning

Forfatterne kan kontaktes via NOAHs Sekretariat

NOAH Friends of the Earth Denmark

Nørrebrogade 39, 1. tv.

2200 København N

Tlf.: + 45 35 36 12 12

noah@noah.dk

noah.dk

facebook.com/miljoeretfaerdighed

[@noah_dk](https://twitter.com/noah_dk)

Publikationen kan downloades gratis i pdf-format fra NOAHs hjemmeside

Publikationens internetadresse: noah.dk/arsberetning/noah-arsberetning-2020

Om NOAH:

Grænserne for Jordens bæreevne er allerede væsentligt overskredet. Det globale Nord bruger og har historisk brugt flest ressourcer og bærer hovedansvaret for miljøødelæggelserne og den globale opvarmning. En bæredygtig omstilling af lokale og globale produktions-, transport- og forbrugsmønstre er nødvendig, hvis alle nutidige og fremtidige generationer skal have lige adgang til Jordens ressourcer, uden at miljøet overbelastes. NOAH kæmper for en retfærdig og bæredygtig verden, hvor beslutningerne bliver taget demokratisk. Vi kæmper for miljøretfærdighed.

NOAH er det danske medlem af det største internationale netværk af miljøorganisationer, Friends of the Earth International.

INDHOLD

- 4 FORORD
- 5 ØKONOMER LÆRER OM ØKOLOGISK ØKONOMI OG MODVÆKST
- 7 NOAHS TIDSSKRIFT: NYT FOKUS
- 8 GASMODSTAND: BORGERFORSLAG OM BALTIC PIPE
- 9 BIOMASSE: MAN KAN IKKE CERTIFICERE SIG UD AF ET OVERFORBRUG
- 10 TAG JORDEN TILBAGE - EN STEMME TIL KVINDelige JORDBRUGERE
- 11 NOAH I TAL
- 12 NOAHS UDGIVELSER
- 14 TAK TIL JER DER STØTTEDE NOAH

FORORD

Lige så fantastisk det er med den handlekraft, der har fundet sted i forhold til Corona i 2020, lige så forfærdeligt er det, at den stadig mangler på klima- og miljøområdet. Og lige så vigtigt er det, at vi fortsat bliver ved med at kæmpe for den Jord, vi sammen lever på. I den forbindelse kan du trygt regne med NOAH.

Coronavirussen viste i slutningen af 2019 sit ansigt på det kinesiske dyre- og madmarked i Wuhan og siden er det gået stærkt med at tage de mange mulige konsekvenser alvorligt.

Tænk hvis klima- og biodiversitetskrisen kunen medføre ligeså handlekraftige beslutninger? Tænk hvis alle verdens ledere blev enige om at kaste alt til side for den fælles sikkerheds skyld? Tænk hvis klima, overforbrug og miljø fik samme opmærksomhed på alle verdens medieplatforme og dermed omtale hos befolkningerne?

Corona har vist at vi mennesker i fællesskab KAN ændre retning, når det gælder. Mennesker KAN se sig selv og hinanden i øjnene og sammen erkende og agere på, at handling er den eneste sti mod forbedring. Mennesker KAN stå sammen, når krisen truer.

Så hvorfor få klima- og miljøkrisen ikke samme opmærksomhed som Corona?

Luftforurening dræber cirka 7 millioner mennesker hvert år. I gennemsnit har 24 millioner mennesker hvert år siden 2008 måttet flygte pga. vejrkatastrofer. I de sidste 20 år er 2,3 milliarder mennesker blevet påvirket af oversvømmelseskatastrofer.

I de kommende årtier vil klimaforandringerne føre til omkring 250.000 ekstra dødsfald hvert år. De australske skovbrande, der er en tydelig konsekvens af klimakrisen, brændte i 2020 180.000 kvadratkilometer af, ødelagde 5.900 bygninger og 2.800 hjem.

Også Arktis havde den varmeste juni nogensinde med usædvanligt store brande i Grønland, Sibirien og Alaska.

Atmosfærisk CO₂-koncentration er i dag 35 procent højere end før industrialiseringen, og denne stigning skyldes menneskelige aktiviteter, primært afbrænding til energi.

Det er altså alvorligt ment, når flere end 11.000 forskere fra 153 lande i en fælles erklæring opfordrer alle mennesker til at 'gribe til handling for at bevare livet på Jorden, vores eneste hjem'.

Det er svært at komme med et godt argument for, at dette problem, klimakrisen, ikke skal tages lige så alvorligt som coronavirussen. Det er faktisk helt ude af proportioner, at dette ikke er tilfældet, når nu klimakrisens konsekvenser vil ramme alle mennesker og ikke kun et mindretal.

At nogle af klimakrisens konsekvenser først viser sig om nogle årtier, er ikke et godt argument. Og at der måske stadig kan være tvivl om, at mennesker kan påvirke klimakrisen, er heller ikke et godt argument. Og at Jordens beboere ikke kan formå at stå sammen og agere med handling er slet ikke et godt argument. Det blev nemlig modbevist med det ansvar for handling, som verdens ledere har taget; med den alvor, som borgerne har lagt i problematikken; og med den evne, som vi med et udviste, til sammen at ændre retning, da det virkelig gjaldt, og coronavirussen ramte os.

Vi er nødt til på samme måde at agere på klima- og miljøkrisen - og i NOAH er vi klar til at gå forrest!

Vi håber du er med - og om ikke kan finde inspiration i denne årsberetning, som belyser et lille udpluk af vores aktiviteter i corona-året 2020. God læselyst!

ØKONOMERNE LÆRER OM ØKOLOGISK ØKONOMI OG MODVÆKST

I 2020 genstartede modvækstgruppen sig selv, i en kontekst af en bevægelse der har været stærkt voksende i 2010'erne. Dog er vores samfund stadigvæk i den grad domineret af økonomiske logikker, der ser miljøødelæggelserne som en "eksternalitet", og ikke som et nødvendig grundlag for et økonomisk system der er løbet løbsk. De økonomiske modeller, der mest af alt er en "matematificering" af dette verdenssyn, giver en ufortjent rygdækning til den fejlslagne markedsbaserede klimapolitik, som har kendetegnet den hidtige globale klimaindsats. Heldigvis findes der i Danmark økonomer, og økonomistuderende, som vil en anden retning. I et frugtbart samarbejde med de fantastiske økonomer i Rethinking Economics, var vi med til at introducere unge sind til økologisk økonomi og modvækst. Vækstkritik har som mange af de gode progressive ideer fra 70'erne (f.eks. feminisme), lidt en "renæssance", og frem for alt en udvikling i disse år. Modvækstbevægelsen sætter

videnskabelige, ideologiske og strategiske begreber på en vækstkritik, der længe har haft solid empiri i ryggen. En internationalt netværk, som holder årlige konferencer og sommerskoler om emnet, er blomstret frem og spreder sine ideer i miljøbevægelsen.

I NOAH har vi været med helt forrest når det kommer til vækstkritik, og har i Danmark været med til at oversætte begrebet til dansk (degrowth på engelsk, oprindeligt décroissance på fransk). Ligeledes har vi udgivet nogle af de første dansksprogede bøger om emnet.

Efter et par års pause, det sker i frivilligbårne organisationer, var vi en gruppe som havde mod på at starte gruppen påny, og et af vores store projekter i år var et samarbejde med den internationale forening, Rethinking Economics, og deres danske afdeling. Foreningen kritiserer manglen på teoretisk pluralisme og empiri på de danske økonomiuddannelser og i megen økonomisk praksis.

En af de teoretiske skoler de gerne vil give plads til er, heldigt for os, økologisk økonomi. Det er nemlig den økonomiske tankegang, som danner det videnskabelige grundlag for modvækst som ideologisk tankesæt.

I Danmark er økologisk økonomi særligt repræsenteret ved den fænomenale økonomiske tænkere, Inge Røpke, men også unge talenter som Joachim Tilsted er på vej frem. Derudover kan man også se tankegangen repræsenteret i Klima- og Omstillingsrådet, som danner et progressivt tiltag til det meget markedsbaserede ~~Regeringens~~ Klimaråd. Modvækst tankegangen er akademisk repræsenteret ved forskere såsom Hubert Buch-Hansen fra CBS, Rebecca Rutt fra KU og Peter Nielsen fra RUC.

Ovenstående var netop nogle af navnene vi arbejde sammen med i 2020. I et tumultarisk år, på grund af den nu velkendte pandemi, afholde vi den første sommerskole om modvækst på dansk jord, samt afholdte

en række oplæg om emnet på Studenterhuset i København. Derudover arbejdede vi på to podcasts om emnet, som udkom i starten af 2021 på NOAH's podcastkanal Jord i Hovedet.

Sommerskolen foregik over en forlænget weekend på det højst interessante aktivistkollektiv Makværket. Med oplæg fra Inge Røpke, Joachim Tilsted og Hubert Buch-Hansen, og en række øvelser, fik de 30 deltagere, som hovedsagligt var

økonmistuderende, et tiltrængt supplement til deres snævre og virkelighedsfjerne pensum. Senere på efteråret, og under strengere restriktioner, gentog Inge, Joachim og Hubert successen, da de på hver deres aften åbnede emnet op på Studenterhuset - hver gang med fuld tilmelding. For os i modvækstgruppen er det et opmuntrende tegn på at vækstkritik og alternative visioner for samfundsøkonomien er relevante, og har i den grad

givet os mod på mere.

Hvis du vil lære mere om økologisk økonomi kan du besøge ecomacundervisning.dk, et glimrende læringsværktøj udviklet af Inge Røpke og Emil Urhammer m.fl.

Hvis du vil lære mere om modvækst kan du læse vores første bog gratis her: noah.dk/materialer/modvaekst-omstilling-til-fremtiden

Foto: Paul Sableman (Creative Commons)

NOAHS TIDSSKRIFT: NYT FOKUS

To væsentlige udviklinger skete med Nyt Fokus i 2020. Dels forlod tidligere centrale redaktionsmedlemmer os, hvorefter vi gennem en hvervekampagne fornyede os, dels gennemførte vi en undersøgelse af hvem bladets læsere var med henblik på at gennemføre en kampagne for flere læsere.

Det første førte i starten til, at vi blev en stor redaktion, men efterhånden tyndede det ud, så vi i dag er 5 medlemmer.

Læserundersøgelsen viste, at bladets læsere især er i aldersgruppen 40-80 år, halvdelen er pensionister, de fleste med en lang uddannelse, primært boende i København, Odense og Århus, medlem af NOAH og ofte andre miljøorganisationer.

De kender bladet fra NOAH-medier, er tilfredse med udgivelseshyppigheden og sværhedsgraden af stoffet samt det elektroniske format.

Bladet har ca. 1.000 abonnenter, og derudover skønner vi, ca. 1.000 læsere, baseret på besøg på hjemmesiden. Med henblik på at få flere, også gerne yngre læsere, droppede vi en annoncekampagne for i stedet at sprede bladet ud til alle mulige relevante grupper ved hver ny udgivelse.

Udgivelser 2020:

www.nytfokus.nu/nummer-15 - TEMA: biodiversitet

www.nytfokus.nu/nummer-16 - TEMA: coronakrisen og bæredygtighed

GASMODSTAND: BORGERFORSLAG OM BALTIC PIPE

2020 var året, hvor den endelige tilladelse til at bygge gasrørledningen Baltic Pipe blev givet. Men det var også året, hvor modstanden imod byggeriet nåede sit foreløbige højdepunkt. En gruppe borgere lavede f.eks. et borgerforslag imod byggeriet.

NOAH var med

Farvel til fossilgas er en forudsætning for at nå klimamålene. Så simpelt kan NOAHs modstand mod Baltic Pipe beskrives.

Hvis gasrørledningen bliver bygget, vil den nemlig skulle være i drift i hvert fald de næste 50 år, og derfor er byggeriet uforeneligt med Europa-Kommissionens ønske om et klimaneutralt EU i 2050. Der skal ikke bygges mere infrastruktur til fossile brændstoffer.

Det er baggrunden for, at NOAH også i 2020 deltog i modstanden mod Baltic Pipe. Modstanden sker fra mange fronter, men mange af aktiviteterne er organiseret i netværket »Baltic Pipe Nej Tak«.

En af de store aktiviteter i netværket i 2020 var at stille et borgerforslag og efterfølgende skaffe underskrifter til det. Aktivister fra NOAH mødtes jævnligt online med netværket for at koordinere **aktivisterne**.

Desværre **lykkes** det ikke at skaffe de 50.000 underskrifter, der skal til, for at **det** bliver behandlet i Folketinget. Men vi kom et godt stykke, og vi fik skabt en del debat om det forkerte i at bygge ny fossil infrastruktur i Danmark.

Et absurd byggeri

I en nyhed om borgerforslaget på NOAHs hjemmeside stod der følgende:
»Økonomer og energi eksperter har kritiseret Baltic Pipe. Det er absurd at bruge så mange penge på at transportere et brændstof, som vi ønsker at udfase. De 14 milliarder kroner, som projektet koster, kan bruges langt mere fornuftigt end til at udbygge Polens fossile infrastruktur. For eksempel kan Danmark og EU hjælpe Polen med at opbygge et nyt, moderne, vedvarende energisystem«.

Videoklip om borgerforslaget

I forbindelse med borgerforslaget blev der, blandt andet med støtte fra NOAH, lavet en række videoer, som kan ses på youtube-kanalen [»Baltic Pipe Nej Tak Video«](#).

Desuden talte NOAH ved to demonstrationer i 2020. Den ene foregik i Odense, hvor gasrørledningen skal gå tæt forbi. Demonstrationen faldt sammen med de allerførste corona-restriktioner, men der var alligevel over 200 mennesker, hvilket er ganske godt for en demonstration i Odenses gågader. TV2 Fyn lavede et indslag om demonstrationen, som man nemt kan finde ved at søge på internettet.

Den anden demonstration foregik i København. Den startede på Gammeltorv og sluttede uden for Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, så vi kunne aflevere budskabet om at stoppe byggeriet af Baltic Pipe direkte til Dan Jørgensen.

BIOMASSE: MAN KAN IKKE CERTIFICERE SIG UD AF ET OVERFORBRUG

Program: Klimaretfærdighed og Energi

Biomasse til energiformål må og skal udfases hurtigst muligt. Og den importerede biomasse skal udfases først!

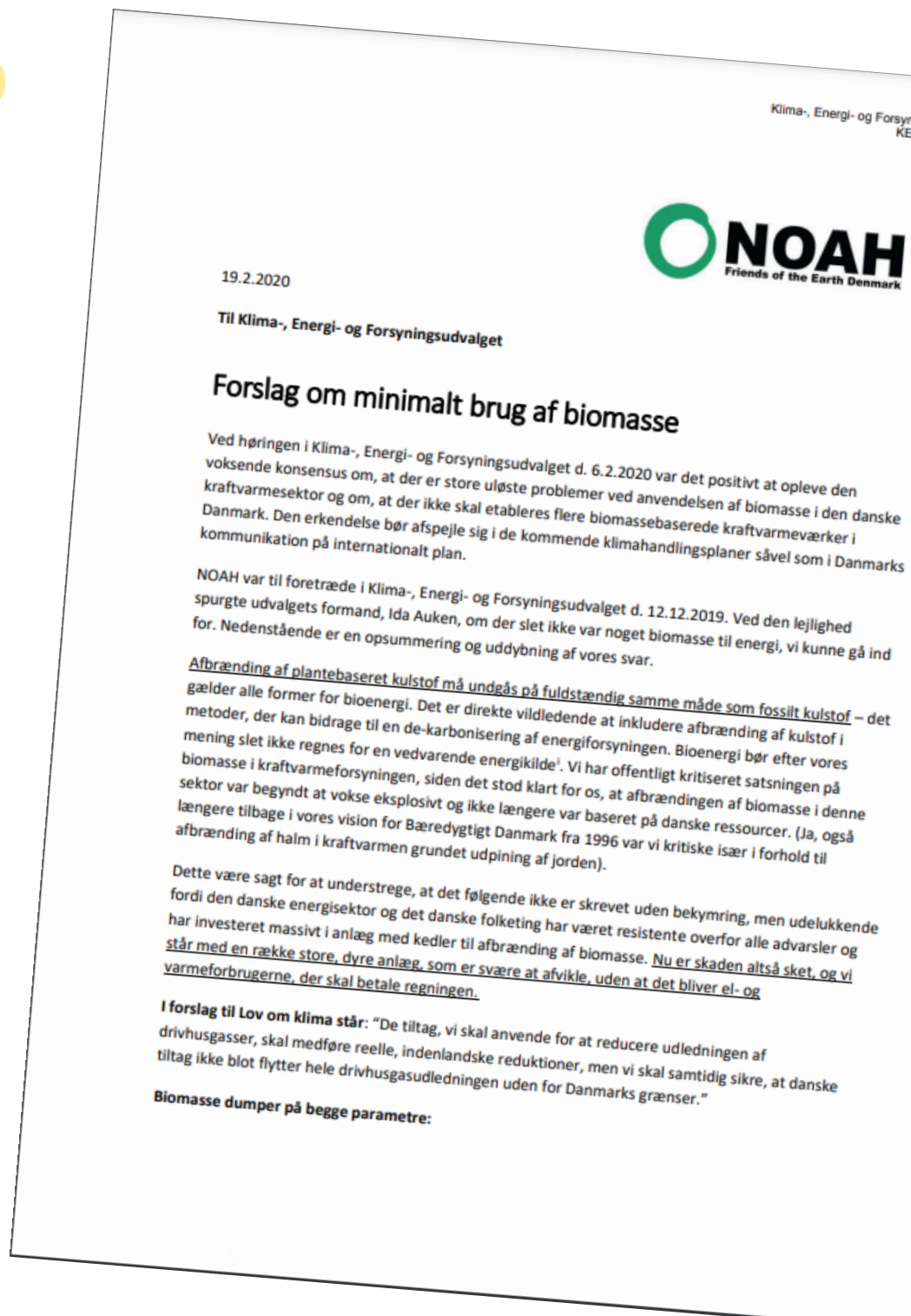
Den 19. februar 2020 henendte NOAH sig til Folketingets Klima-, Energi- og Forsyningsudvalg og foreslog en måde hvorpå Danmark selv kan tage ansvaret for den klimabelastning og ødelæggelse af naturen, afbrændingen af træ giver anledning til, i stedet for at flytte den uden for landets grænser.

For at nedbringe de store klimaproblemer, der er frembragt af den nuværende afbrænding af biomasse, foreslog vi, at der etableres flerårige energiafgrøder i en eller anden form på landbrugsjord.

Det er en absolut forudsætning, at dette sker sideløbende med en reduktion af den animalske produktion, så den mindre foderproduktion i Danmark ikke blot resulterer i, at vi skal importere mere foder i stedet. Den producerede biomasse skal bruges til at erstatte importeret biomasse

indtil udfasningen er helt gennemført – og ikke til at understøtte brug af mere biomasse.

[Læs NOAHs henvendelse her.](#)

TAG JORDEN TILBAGE - EN STEMME TIL KVINDelige JORDBRUGERE

NOAH præsenterede i maj 2020 vores nye hjemmeside "Tag Jorden tilbage": reclaimthesoil.org

Hjemmesiden er resultatet af et års intensiv research om kvinder i landbruget i samarbejde med de to organisationer Frie Bønder - Levende Land og ECASARD - La Via Campesina Ghana.

Vi har mødt kvindelige

småskalabønder fra Ghana og Danmark og giver med reclaimthesoil.org en stemme til de kvinder, der ofte ikke bliver hørt eller repræsenteret på landbrugsområdet.

På reclaimthesoil.org finder du portrætter af kvinder, der beskæftiger sig med landbrug.

Du kan læse og høre deres individuelle historier og deres bud på løsninger

for landbrugets fremtid gennem artikler, podcasts og undervisningsmateriale.

Med hjemmesiden fulgte også en plakatudstilling om kvinderne og deres kampe. Udstillingen har indtil nu været at finde på UNION i København og på Godsbanen i Aarhus - og kan rekvireres ved henvendelse til NOAHs sekretariat.

NOAH I TAL

Resultatopgørelse 2020

Nettoomsætning	576.719
Vareforbrug	-49.607
Dækningsbidrag	527.112
Andre driftsindtægter	1.156.070
Lokaleomkostninger	-166.385
Administrationsomkostninger	-275.371
Støtte/aktioner m.v.	-17.467
Andre eksterne omkostninger	-459.223
Andre driftsomkostninger	-1.273.902
Indtjeningsbidrag	-49.943
Finansielle omkostninger	-181
Årets resultat	-50.124

NOAHS UDGIVELSER

Rapport: Offentlige indsatser for bæredygtig mad

Hæfte: Generation ukendt

Hjemmeside: Når naturen er under pres

Folder: Tabet af en verden - om naturen, dig og EU

Hæfte: Det Brændende Behov for at stoppe fabrikslandbruget i
Europa

Rapport: Landbrugets fremtid - fra datagiganter til
madsuverænitet

Folder: Svineproduktion uden grænser

Holdningspapir: Dyrk madsuverænitet sammen - YFoEE
manifest

Hæfte: Input til klimahandlingsplanen 2020

Pjece: Energichartertraktaten - et angreb på klimahandling

Pjece: At sætte mennesker, sundhed og planeten til salg - den
sande pris for EU-Mercosur handelsaftalen

Holdningspapir: Klimapartnerskab om persontransport

Holdningspapir: Handlingsplan for arealanvendelse i det åbne
land

Holdningspapir: Handlingsplan for transportsektoren

Holdningspapir: Handlingsplan for energisektoren

Rapport: Madomstilling i EU

Hæfte: Mad, natur, dyr og os

ADBUSTING I 2020

Noget af det bedste i verden er at være et landbrugsland

Det industrielle landbrugs interesseorganisation Landbrug og Fødevarer fremstillede henover sommeren 2020 landbruget i Danmark som jordbær og kartofler.

Vi tillod os i NOAH med en række adbusts at rette deres og andre virksomheders kampagner, så de passede bedre overens med virkeligheden.

TAK TIL JER DER STØTTEDE NOAH

Støtten fra følgende fonde gjorde vores arbejde i 2020 muligt:

1. Maj fonden, CISU (Oplysningspuljen, Engagementspuljen, Civilsamfundspuljen), Europa-Kommissionens DG AGRI (Generaldirektoratet for Landbrug og Udvikling af Landdistrikter), Dansk Ungdoms Fællesråd, Miljø- & Energifonden, Erasmus+, Europa-Nævnets Pulje B, European Climate **Foundation Grace** Foundation, Friends of the Earth Europe, Græsrodsfonden, Puljen til almennyttige kulturelle projekter.

Desuden tak til de mange personer og organisationer, der gennem bidrag, medlemskab og frivilligt arbejde støttede NOAH i 2020.

Du kan støtte NOAHs arbejde på noah.dk/stot

Fælleskassen: 8411 2005853

NOAH er en dansk miljøorganisation og græsrodsbevægelse. Vi arbejder for en retfærdig og bæredygtig verden, hvor beslutningerne bliver taget demokratisk – for menneskers livskvalitet, for jorden og for fremtiden. NOAH er et aktivistisk, kreativt netværk, der analyserer årsager til miljøproblemer og kriser – og fremsætter alternativer, der hvor samfundets dominerende løsningsmodeller ikke er på rette kurs. NOAH er det danske medlem af det verdensomspændende græsrodsnetværk Friends of the Earth International.

I NOAH ønsker vi en verden baseret på reelt og lokalt demokrati og løsninger. Dette indbefatter lokalt, kollektivt ejet vedvarende energi, landbrugskooperativer baseret på agroøkologi med korte produktionskæder, som skaber madsuverænit. Landbruget skal sikre sunde og bæredygtige fødevarer til alle, samtidig med at biodiversitet, vandkvalitet og jordens frugtbarhed forbedres. Ressourcer skal anerkendes som endelige og behandles derefter. Dette kræver et nedsat forbrug samt genbrug og genanvendelse i stedet for affaldsgenerering. NOAH vil en lige fordeling af jordens ressourcer og et opgør med det økonomiske system, der bygger på kortsigtet profit og uendelig vækst på en planet med endelige ressourcer. NOAH vil et politisk system, der skaber rammer for gode liv.